

A SZEF Nyugdíjas Választmányának Programja 2019-2023

I. Bevezetés

A legtöbb európai uniós tagállamhoz hasonlóan a magyar társadalom elöregedése is tény. Ahhoz, hogy az emberi méltóságnak megfelelő anyagi körülmények között éljen az idős ember, meggyőződésünk, hogy a nyugdíjak vásárló értékének karbantartásán és a jelenleg biztosított juttatásokon felül elsőrendű fontossággal bír az idősödő emberek betegségmegelőzése, a betegségek gyógyításának, rehabilitálásának és ápolásának az újragondolása, fejlesztése.

A SZEF nyugdíjasok is jogosan elvárják, hogy az őket hátrányosan érintő törvények helyett olyan jogszabályok lépjenek életbe, amelyek lehetővé teszik, hogy a nyugdíjasok jövedelem növekedése a munkabérekhez kapcsolódó mértékű legyen.

A SZEF és annak Nyugdíjas Választmánya elfogadhatatlannak tartja, hogy a ma érvényben lévő említett törvények mellett a régebben megállapított nyugdíjak évről-évre egyre nagyobb mértékben elmaradnak a nettó átlagkeresetektől, sőt a velük azonos biztosítási teljesítményt (valorizált nettó kereset, szolgálati idő) nyújtók induló nyugdíjától is. A nyugdíjakat érintő hátrányos törvények fenntartása a jelenben és a jövőt tekintve is igazságtalan és elfogadhatatlan. Csak a statisztikai inflációnak megfelelő mértékű nyugdíjemelés az alacsonyabb nyugdíjjal rendelkezőknél abszolút, a többieknél relatív elszegényedéshez vezet. Ennek a helyzetnek a megváltoztatását folyamatos célnak tekintjük. Ezt kell megváltoztatnunk, amihez elsősorban a nyugdíjasok valódi érdekeit képviselő, azokért hatásosan küzdő, nem csak hatáskör nélküli ál érdekképviselőre van szükség. Ennek megfelelően a jelenleg működő és hatáskör nélküli Nyugdíjas Tanács felváltása legyen az egyik legfontosabb célunk.

Nyugdíjas Választmányunk a nyugdíjasok jelenlegi és jövőbeli várható helyzetére tekintettel a következőket tartja feltétlenül indokoltnak és szükségesnek:

II. Idősügyi politika

Az Európai Unió a 2012-es évet az „Idősek Nemzetközi Évének” nyilvánította, ezzel kapcsolatban nagyon sok olyan célt fogalmazott meg, melyek megvalósítása feltétlenül szükséges a nyugdíjasok életminőségének javításához. Ennek alapján számos feladat végrehajtását folyamatosan követeljük a mindenkori kormányunktól:

1. Az Országgyűlés alkossa meg az idősek jogait és szociális biztonságát szavatoló „Idősügyi Törvényt”.
  - a. Ez valódi társadalmi párbeszédre épüljön, azaz pártoktól független szakértők és a nyugdíjasok érdekvédelmi képviselői készítsék a javaslatot. Elvárjuk, hogy ne döntsön a Kormány a nyugdíjasokat érintő kérdésekről előzetes egyeztetés nélkül.
  - b. Ha a kormány továbbra sem hajlandó az érdemi társadalmi párbeszédre, akkor folytatjuk más nyugdíjas szövetségekkel együtt (MASZSZ, NYOK, NYOSZ, Nyugdíjas Parlament Egyesület) ezt a követelést.
2. Soron kívüli feladatunk - a nyugdíjasok más érdekvédelmi képviselőivel egyeztetve - az Idősügyi Stratégia átdolgozása, alkalmazása.

3. Célkitűzéseink, az életminőség javítása érdekében:
  - 3.1 az egészségben eltöltött nyugdíjas évek számának növelése,
  - 3.2 az időskori jövedelembiztonság megteremtése
  - 3.3 az aktív munkából nyugdíjba vonulás feltételeinek gondozása,
  - 3.4 az aktív nyugdíjas élet lehetőségeinek fenntartása,
  - 3.5 a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
  - 3.6 a közszféra nyugdíjasai munkavégzése korlátozásának feloldása,
  - 3.7 az idősek társadalmi integrációjának erősítése, harc az idősek hátrányos megkülönböztetésének megállításáért.

Fenti célkitűzéseink egybeesnek az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) és az EuroBusiness munkáltatók szövetségével 2016. decemberében aláírt „Önálló Megállapodás az Aktív Idősödés és a Generációk Közötti Szolidaritás” nevű dokumentumával, amelyet az EU Bizottság elfogadott és – bár csak ajánlás formájában – a tagországokhoz eljuttatott.

A 3.1-3.7 közötti célkitűzéseket a FERPA és az ETUC európai szakszervezeti konföderációval (a SZEF Nyugdíjas Választmánya hatékony és folyamatos részvételével), állandóan napirenden tartjuk. Sajnálatosan – és erőfeszítéseink ellenére – a kormány illetékeseivel nem sikerült eddig észrevehető változtatást elérni. Természetesen az ilyen irányú érdekvédelmi tevékenységünket itthon és az európai szinten is folytatjuk, ahol többet tudtunk már is elérni.

III. A nyugdíjak

Élesen ellenzünk minden fajta nyugdíjcsökkentést. A nyugdíjak felzárkóztatása, emelése állami feladat. Elfogadhatatlan, hogy ezeket a költségeket a nyugdíjasokra terheljék. Bár ezt a tervet, talán a nyugdíjas szövetségek ellenkezése miatt egyelőre a kormány levette a napirendről, de feladatként vállaljuk annak figyelemmel kísérését.

Az Idősügyi Stratégiában elfogadottaktól eltérő, a nyugdíjakat érintő, többségében hátrányos és igazságtalan jogszabályokat és törvényeket alkottak az elmúlt években. Ezeket fel fogjuk tárni és összefogva más szakszervezeti konföderációk nyugdíjas rétegszervezeteivel a korrigálásra kezdeményezést teszünk. A SZEF Nyugdíjas Választmánya minden ezekre irányuló követelést eddig is támogatott, aláírói voltunk az ilyen tartalmú leveleknek, ennek ellenére érdemi kormányintézkedés nem történt. Folytatjuk ezt a követelésünket.

1. A nyugdíjak értékállóságának megőrzéséért, növeléséért követeljük hogy:
  - 1.1 az évenkénti emelés a nettó átlagkereset növekedésével azonos arányú legyen,
  - 1.2 az un. valós *nyugdíjas fogyasztói kosarat vegyék figyelembe*, tartalmát évenként vizsgálják felül,
  - 1.3 az *öregségi teljes jogú nyugdíjakat legalább a nettó minimálbér 65%-ára növeljék*, így fokozatosan közelítsék az alacsony hazai nyugdíjakat az EU átlagához,
  - 1.4 az induló *reálnyugdíj értéke* az életkor előre haladtával *nem romolhat*.
2. A jelenlegi diszkriminatív rendszer megszüntetéséért állítsák vissza a
  - 2.1 *korengedményes nyugdíjazás lehetőségét*, valamint
  - 2.2 *a baleseti rokkantsági nyugdíjakat*.

4. Indítványozzuk, hogy az *özvegyi nyugdíjjogosultság feléledésének határidejét állítsák vissza 15 évre*, ezt a nyugdíjkorhatár felemelése indokolja.
4. A Kormány dolgozzon ki:
  - 4.1 a régebben nyugdíjba mentek részére *méltányos nyugdíj korrekciós programot*,
  - 4.2 *igazságos, arányos nyugdíj rendszert*. A kormány a jelenlegi igazságtalan – egyrészt milliós nyugdíjat és más részről szégyenteljes időskori alacsony jövedelmeket eredményező – rendszer fenntartásához ragaszkodik.
  - 4.3 Állítsák vissza a nyugdíjplafont, ami a jelenlegi túlzó aránytalanságokat orvosolja.

IV. Egészségügy

1. Követeljük a *szűrővizsgálatok széleskörű kiterjesztését*, a betegségek megelőzését azért, hogy az *egészségesen eltöltött időskori éveket növelhessük*. A *közgyógyellátás pozitív irányú felülvizsgálata* szélesíthetné a nyugdíjasok támogatását. Az idős, gyakran egyedül élő beteg emberek ápolása elsődlegesen egészség fenntartási és csak másodlagosan szociális feladat. Az *otthoni ápolás, a rehabilitáció személyi és technikai fejlesztése soron kívüli állami feladat*.
2. A méltó időskor érdekében a fogászati ellátást meg kell változtatni, ebben legyen előnyük az időseknek. A *fogpótlás 85%-os támogatásával* csökkenthetők a belgyógyászati panaszok és javítható a komfort érzet.
3. Az időskorban a kórházi ellátásnál a várakozási, sorban állási idő érezhető mérséklése a halálozás csökkentése érdekében követelmény.

V. Szociális ellátás

1. A 65 éven felüliek térítésmentes utazásának jogszabályban meghatározott fenntartásán túl csak a pótdíjazásos korlátozások, pl. közlekedési vállalatok burkolt áremelésének haladéktalan visszavonása állíthatja helyre az eredeti állapotot. Ennek megfelelően – megszerzett jogként – követeljük, hogy a kedvezményes utazási költségeket semmilyen burkolt módon ne változtassák, szüntessék meg a már bevezetett utazási korlátozásokat.
2. Az időskori gondozást, a házi ellátást -- különösen az egyedül élők esetében -- az alapellátás keretében sürgősen, teljes körűen meg kell valósítani. Idősothonok létesítése, a meglévők felújítása, az elfogadhatatlan, helyenként emberhez nem méltó körülmények felszámolása állami, önkormányzati feladat, melynek rendszeres állami ellenőrzése és a hiányosságok haladéktalan megszüntetése szükséges.

Csatlakozzunk majd a FERPA un. európai civil kezdeményezéséhez (European Civil Iniciation/ECI), amely a rászorulókat tartós gondozását európai alapjoggá tenné. Ez lehetővé teszi, hogy az ápolást végző – legtöbbször a család nőtagja, ami miatt még ezáltal is romlik a nyugdíjas jövedelme – tevékenységet hivatásos foglalkozásnak tudja be a tagország. Így legalább az átlagjövedelmet kellene megkapni az ápolást végzőnek, valamint az arra fordított idő beszámítana a munkában töltött szolgálati időnek. Ennek a kezdeményezésnek is aktív résztvevői vagyunk és leszünk.

3. Anyagi és technikai feltételek biztosítása az idősök életfogytig tartó tanulásához az állam vállalt feladata, fel kell tárni a lehetőségeket. Ezt a követelés a végrehajtási fázisban lévő, említett önálló ETUC megállapodás tartalmazza, aminek nálunk is meg kell teremteni lehetőségét.

4. A generációk együttműködését erősíteni kell és figyelemmel kell követnünk az európai megállapodás végrehajtását, vagy annak hiányosságait.

5. A társadalomnak biztosítani kell az idős népességnek a megfelelő lakhatás, a lakástámogatás, a megélhetés és az egészségügyi ellátás európai polgárhoz méltó színvonalát. Az erre irányuló minden hazai és nemzetközi kezdeményezést támogatunk.

7. Meg kell valósulnia annak, hogy minden idős ember számára is elérhető legyen a művelődéshez, a társasági élethez, az üdüléshez – kiemelten a gyógyüdüléshez – való hozzájutás. Ennek érdekében továbbra is nélkülözhetetlennek tartjuk a nyugdíjasok üdülésének állami támogatását.

VI. Munkavállalás, társadalmi élet

1. Folyamatos képzés szükséges azért, hogy az idősök ismét bekapcsolódhassanak a minőségi alkalmaztatásba. Olyan munkakörülményeket kell teremteni, amelyek alkalmazkodnak az idősödő munkavállalók készségeihez, képességeihez és lehetővé teszik a felhalmozódott tudás és tapasztalat továbbadását a fiatalabbaknak.

2. A SZEK Nyugdíjas Választmánya nagyon fontosnak tartja, hogy az időskorúak, a nyugdíjasok részt vegyenek a társadalmi élet minden területén koruknak és érdeklődésüknek megfelelően. Ennek érdekében be kell őket vonni a helyi tagozatok munkájába, lehetőséget kell biztosítani a széleskörű tájékozódásra, ismeretszerzésre.

- 2.1 Kulturális, politikai és szociális tevékenységgel, egyenlő részvételi lehetőséggel harcolni kell a kirekesztés és az idősök elszigetelése ellen.
- 2.2 Megfelelő körülményeket kell teremteni az önkéntes munkához, amelyben az idősök is hozzájárulhatnak a társadalmi önkéntességhez.

3. Szélesíteni kell a különböző országos médiában (rádió, tv, napilapok, közösségi oldalak) nyugdíjasaink megszólalási lehetőségeit, hogy a társadalom jobban megismerje problémáikat, elvárásaikat, reményeiket.

4. Nyugdíjas Választmányunk az időseket, a nyugdíjakat érintő kérdésekben együttműködik a magyar szakszervezeti konföderációk hasonló szervezeteivel, mint a Nyugdíjasok Országos Képviselőtestületével (NYOK), a Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetségével (NYOSZ) és a Nyugdíjas Parlament Egyesülettel. Meggyőződésünk, hogy a jelenleg 2,4 millió nyugdíjas társadalom egyre nagyobb erőt képvisel, amelyet a mindenkori kormányoknak figyelembe kell vennie. Ennek érdekében csatlakozunk minden erre irányuló akcióhoz.

VII. Nemzetközi tevékenység

Nyugdíjas Tagozatunk egyik alapvető feladatának tartja a jövőben is a nyugdíjasok nemzetközi szervezeteivel való együttműködést, kiemelten az ETUC-al (*EUROPEAN TRADE UNION CONFEDERATION*) és az Európai Nyugdíjasok, Időskorúak Szövetségével a FERPA-val (*FÉDÉRATION EUROPÉENNE DES RETRAITÉS ET DES PERSONNES ÂGÉES*), amely szervezetek partnerként részt vesznek az Európai Unió szociális vitájában, ahol így áttételesen mi is részt veszünk.

Szorgalmazzuk a kétoldalú nemzetközi kapcsolatok kialakítását a tapasztalatok átvételére.

Tekintettel arra, hogy nemzetközi tevékenységünk nem a magyar kormányoktól függ, ezért ezen a téren sikeresebbek vagyunk. A SZEF Nyugdíjas Választmány elnökét a FERPA a 2018. évi kongresszusán négy évre a VB elnökének választotta, ezáltal lehetővé vált, hogy a fent felsorolt terveinket beépíthettük a FERPA törekvéseinek listájába. Tekintettel arra, hogy az európai uniós lakosság mintegy negyede 65 éven felüli életkorú, ezért uniós szinten sok követelésünk bekerült az EU ajánlásai közé (pl. az Európai Szociális Jogok Pillérébe), amit minden tagállamnak illik betartani. Természetesen a megvalósítás a kormányoktól függ, de ennek az elismertetése a mi feladatunk.

VIII. További célok

A SZEF Nyugdíjas Választmánya a programban megfogalmazott célok elérése és megvalósítása érdekében feladattervet dolgoz ki, amelyet évenként felülvizsgál .

Ezen tervek kidolgozására és végrehajtására a következő munkabizottságokat hozzuk létre:

1. közgazdasági, jogi kérdések
2. egészségügy
3. oktatás, szabadidő eltöltés
4. szervezés
5. nemzetközi

A munkabizottságok tagsága nyitott, feladatkörüket maguk határozzák meg. Témáik a nyugdíjasokat és az idős embereket érintő kérdések figyelemmel kísérése, javaslatok kidolgozása, azok eljuttatása illetékes fórumokhoz.

Budapest, 2019. április 27.